

ELŐFIZETÉS

KELTSEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónap ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 26 korona.
Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉS:

4-basáboz peit sor egyszer 20 fillér,
minden következéskor 10 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 227.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Résevény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 121.

Arad, 1915.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, szeptember 3.

Böhm-Ermolli csapatai bevonultak Brodyba.

(Az orosz határon túl üldözzük az oroszokat.)

Budapest, szeptember 8. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Orosz hadszíntér:

Wolhiniai várháromszög területén az oroszok üldözése jól halad. Csapatunk Luck mellett a Stryon széles harcavonalban átkeltek.

Az ellenség Kelet-Galiciában az egész vonalon újra visszavonult. Böhm-Ermolli tábornok csapatai bevonultak Brodyba és ma a várostól keletre az orosz határon túl folytatják az előnyomulást.

Bothmer gróf északi szárnya az üldözést a Zlocowtól Zalasce és Tarnopol felé vezető úton folytatja. A megvert ellenség a Szereth felé vonul vissza. Pflanzler-Baltin báró tábornok hadserege az oroszokat tegnap heves harcok között az alsó Strypatól keletre fekvő magaslatokon túl szorította vissza. Ez a siker a Dnyeszter harcavonalat is egészen a Szereth torkolatáig megrendítette és visszavonulásra kényszerítette. Besszarábiai határon az orosz harcavonal mögött számos falu lángban áll.

A Kobrintól északkeletre küzdő császári és királyi csapatok szövetségeseinkkel együttesen ellenséget fokozatosan Felső-Yaselda mocsárvidékére szorítják vissza.

Olasz hadszíntér:

A helyzet az olasz hadszíntéren tegnap sem változott. A tiroli harcavonalon, a Tonale védművek, a Lavarone Folgaria fensíkon pedig a védműveken kívül a Monti Maronian és Monte Costonon levő támpontjaink is ellenséges tüzéségi tűz alatt állanak. A karintiai határ vidéken a Monte Paralba és a Bladner-Joch ellen intézett gyöngébb olasz támadásokat utasítottunk vissza. A tenger melléki harcavonalon tüzéségi harcok mérsékelt erővel tovább folytak. Az ellenség műszaki munkáját több helyen sikeresen megzavartuk. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Elfoglalták a németek Grodno erődeit.

Berlin, szeptember 2. (Hivatalos.)

A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Vogezekben Münsterből északra augusztus 31-ikei támadásunkkal visszahódítottuk azon árokrészeket, amelyek augusztus 18. és 23-ika közötti harcokban franciák kezére kerültek. Lingekopf-Barenkopf hegygerince tehát ismét a birtokunkban van. Az ellentámadásokat visszavertük. 72 alpesi vadászt elfogtunk és 3 géppuskát zsákmányoltunk. Avocourt felett, Verduntól északnyugatra, egyik harci repülőnk lelőtt egy francia repülőgépet. Mégve zuhant le.

Keleti hadszíntér:

Hindenburg tábornagy hadszoportja.

Vilna-grodnói vasútvonal mentén Ciarnokovale helységeket rohammal elfoglaltuk. Mereci támadásunk előre halad.

Grodno nyugati harcavonalán a külső erődök vonala elesett. Az északnémet Landwehr tegnap rohammal elfoglalta a dombrowogrodnói mütől északra fekvő négyes számú erődöt, 500 főnyi védősereget elfogtunk. Később este azután badeni csapatok hatalmukba kerítették a tovább északnyugatra fekvő IVa. számú erődöt, 150 fő-

nyi védősereggel együtt. Erre az előretolt nyugati harcavonal többi erődeit oroszok kifirtették.

Bialystoki erdőségtől keletre, Makarowczától (Odelszktől délkeletre) felfelé harc után megszállottuk a Swisloez átjárót. A hadszoport tegnap zsákmányának összege 3070 fogoly, egy nehéz ágyú és három géppuska. Ossowiecnél ezenkívül három nehéz ágyút ásturik ki, amelyet az ellenség mocsárba süllyesztett.

Lipót bajor herceg tábornagy hadszoportja:

Bialowieska erdőség északkeleti szélétől tegnap harc után kijutottunk. Ejjeli rajtaütéssel hatalmukba kerítettük a Jaselda átkelőt. A Pruzántól északra elterülő mocsárvidéken 1000 oroszot elfogtunk.

Mackensen tábornagy hadszoportja.

Üldözés közben a Muchawietz szakaszt az egész harcavonalon átléptük.

Délkeleti hadszíntér:

Üldözés során tegnap több mint 1000 fogoly és egy géppuska jutott német csapatok kezére. Legfőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Török jelentés.

Konstantinápoly, szeptember 2. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti: A Dardanella-harcavonalon semmi jelentős sem történt. Sedil-Bahr-i szakaszunkon az ellenséges tüzéség hiába kísérelte meg óriási municiótömeg elpazarlásával lövészárkaink elpusztítását. Miután bombavetőket által vetett négy bomba közül kettő az ellenség saját lövészárkaiba esett, az ellenség a bombavetést beszüntette. Augusztus 30-án tengerszoros útegeink az aknakeresőket, amelyek a tengerszoros bejáratához közeledtek, visszavonulásra kényszerítették és szétszórtak több más járművet és aknakeresőt is, amelyek Sedil-Bahr földnyelvének végén mutatkoztak. Ugyanezen útegeink hatásosan bombázták a Sedil-Bahrban levő ellenséges gyalogság állásait. Más jelentős esemény nem történt. — (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Bulgária jóakaratu semlegességet vállalt

(Romániától kedvezőtlen magatartást várnak. — A letört balkáni ruszofilek.)

Tütrált tudósítás.

Berlin—Bukarest—Szófia, szept. 2.

Rothelt Rudolf jelentia Vossische Zeitungnak Szófiából:

A négyesszövetség, azzal a feltétellel ígerte oda Bulgáriának Macedoniát, ha megüzeni a háborút Törökországnak. Azzal, hogy a török megegyezést aláírta, a bolgár kormány megadta az elutasító választ is. A centrális hatalmak és Törökország a területátengedés ellenében csupán az eddigi jóakaratu semlegesség kiterjesztését óhajtották. Hogy miben áll a jóakaratu ezen kiterjesztése, arról egyelőre nem lehet irni, de később ki fog tűnni, ha a Duna fronton az események eléggé előre haladtak. Ebben az időpontban ki fog látni, hogy akarja Bulgária ellenőrizni macedoniai szándékait. Mert az természetes, hogy Bulgária macedon jogairól nem mond le, már pedig a szerb akadozásokra semmi súlyt sem helyez Radoslavow miniszterelnök. Miután Nisben ezt jól tudják, valószínű, hogy a szerbek az entente legutolsó jegyzékére előzeny választ fognak adni, már csak azért is, hogy magát jó, Bulgariát pedig rossz színben tüntesse fel. Görögország számára ez tisztazza a helyzetet az entente nyomásával szemben, miután ha Bulgária nem üzen háborút Törökországnak, görög területátengedésnek nincs értelme. Romániát illetőleg kedvezőtlen magatartást várnak, úgy a centrális hatalmak, mint Bulgáriával szemben.

Román minisztertanács.

Bukarest, szeptember 2. A román kormány Bratianu miniszterelnök lakásán három óra hosszat tartó minisztertanácsot tartott. A miniszterelnök hosszabb beszédben ecsetelte a négyesszövetség akcióját a Balkánon és annak befolyását Románia érdekeire, külpolitikájára és belpolitikai helyzetére. A miniszterelnök nyomatékosan kifejezésre juttatta azokat az anyagi és erkölcsi következményeket, amelyeket bizonyos lapoknak riasztó közleményei maguk után vonnak. Végül kijelentette a miniszterelnök, hogy mindaddig a korona és a kormány között teljes egyetértés uralkodott a helyzet feltogásában és reméli, hogy ez az egyetértés a jövőben is fenn fog maradni az ország nagy érdekeire való tekintettel. Azután Costinescu pénzügyminiszter tártá föl az ország gazdasági helyzetét. Kérte az egyes minisztereket, hogy a lehetőségig korlátozzák a társaiak körüli kiadásokat, hogy az államháztartási deficitet lehetőleg korlátoztassák.

Végül a kivitel megkönnyítése fölött tanácskoztak.

Románia nem a Dunánál keresi nemzeti törekvéselt.

Bukarest. A bukaresti „Minerva“ című lapnak jelentik jól értesült helyről:

— A szófiai ruszofil ellenzéki pártok minden áron megegyezést szeretnének létre hozni Szerbia és Görögország között, a bolgár kormány és az öt támogató pártok viszont azt kívánják, hogy Bulgária nemzeti követelményei egészben, tényleg és azonnal teljesíttessenek és hogy a bolgár hadsereg csak azután lépjen akcióba. Az ezelőtti görög kormány azonban határozottan megtagadott mindennemű területátengedést, Venizelosz kormánya pedig, habár diplomatikusabban is jár el, ugyanezen álláspontot foglalja el. Szerbia a maga részéről szintén csak diplomatikusan jár el, mikor a bolgárok által követelt terület egy részét azon feltétel alatt ajánlja föl, hogy Bulgária ezen terület megszállása után azonnal akcióba lép Törökország ellen, míg a fennmaradó terület-részt a békekötés utáni időre ígéri, ha a béke Szerbiára és a négyesszövetségre nézve kedvező lesz. Miután a bolgár kormány nem elégszik meg ilyen feltételes területátengedéssel, a ruszofil ellenzék nyomást igyekszik gyakorolni. A nyomás középsőhöz tartozik Románia Bulgáriával szemben való fellépésének agyréme, melyre általában akkor kerülne a sor, hogyna Bulgária Szerbiától tegyverrel próbálna elvenni sma területeket, amelyeket ez önszántából nem hajlandó átengedni.

Ennek az agyrémnek Szófiában talán van hatása, nálunk azonban semmi jel sem mutat arra, hogy Romániának ilyen szándékai volnának. A háboru kezdete óta folyton arra törekszünk, hogy a Bulgáriával szembeni barátságos viszony szalai: szorosabbra fűzzük és ezen törekvesek nem is maradtak látnató eredmény nélkül. Külömben pedig a bolgár kormány teljesen meg van arról győződve, hogy Románia nemzeti törekvéselt nem a Dunántul, hanem egészen masnol akarja megvalósítani.

Letörték a ruszofilek a Balkánon.

Bukarest. Az „Epoca“ című bucaresti lap, a ruszofil sajtó vezető organuma a következő elegikus hangú cikket közli:

— Görögország elszalasztotta azt a fényes alkalmat, amely neki öt nonap előtt kínálkozott. Ma már senki sem kívánja Görögországtól, hogy semlegességéből kilépjen. Olaszország akcióba lépése nagyon kiszállította Görögország segítségének katonai és stratégiai értéket. Ma már csak kompenzációkat ígérnek Görögországnak bizonyos engedelményekért. Bányit és nem többet. Nehéz helyzet ez egy olyan népre nézve, melynek nagy és élénk aspirációi vannak. Máskepen áll a helyzet Bulgáriával. A négyesszövetség kéri Bulgária támogatását és ennek ellenében majdnem az összes, a mások balkáni háboruban elveszett területét oda ígéri neki. Bulgária azonban, melyet 1913-ban megsértett, a központi hatalmak tele gravitál. Berlinben még azt is állítják, hogy Bulgária le van kötve egy a monarchia és Neumországgal kötött szerződés által. Egy nonap előtt pedig Bulgária sietve kötött egyezményt Törökországgal, amelynek nincs is politikai jellege, mégis erkölcsi kötelezettségeket tartalmaz, amelyek már pusztán is, befolyásolják a szomszéd királyság cselekvő képességét.

Ily körülmények között könnyen megtörténnek, hogy maga a szövetség, melyekhez a kicsiny Szerbia oly mértékben járult hozzá, nem lesz meg a mindenképp által kívánt eredményt, a balkáni blokk létezését és hogy a Balkánon esetleg oly események történnek, melyek buraépszerűsége egy szerbi csatlakozást magyarázhat. Ugyanakkor nyilvánvalóan meg-

A román konzervatívek akcióra készülnek.

Bukarest, szeptember 2. Majorescu Titu volt miniszterelnök, aki gyógykurán Tepliczben tartózkodott és bizonyos ideig még ottan akart maradni, hamarabb visszatér és már a napokban megérkezik Bukarestbe. A Jassyban megjelenő „Opinia“ című lap szerint Majorescu idő előtti visszatérése bizonyos fontos politikai cselekményekkel van összefüggésben, amelyek a Marghiloman Sándor vezetése alatt álló konzervatív pártban e hónap végén fognak történni.

A Kavala-kérdés kulisszái mögül.

Berlin. Rothelt Rudolf, a Vossische Zeitung haditudósítója írja Szófiából:

Annak a jegyzéknek, a melyet a négyesszövetség intézett Görögországhoz, nagyon parancsoló a stílusa. „Mi Kavalát és hinterlandját a bolgároknak ígértük, tehát nektek át kell azt adnotok.“ Körülbelül így hangzik, ha nem is formálisan és szó szerint, az a diplomáciai okirat, a mely a hellénekben oly nagy felháborodást keltett. Ehhez az eljáráshoz a jogot magának a négyesszövetség a bukaresti béke konferencia 1913. augusztus 8-iki ülésén törtétekből merítette. Akkor ugyanis Majorescu Titu dr. akkori román miniszterelnök, mint a tanácskozások vezetője tudomására hozta a tagoknak, hogy úgy Ausztria-Magyarország, mint Oroszország fentartják maguknak a jogot, hogy a konferenciának a Kavala kérdést illető határozatát később felülvizsgálják. Kavalát a bukaresti békekonferencia Görögországnak juttatta, ma pedig a négyesszövetség el akarja tőle venni, hogy Bulgáriának adja. Okul most Oroszország bukaresti feltételére hivatkozik, a melyhez pedig akkor Ausztria, Franciaország és Olaszország nem is járultak hozzá, mert érdekeik ellentétesek voltak Oroszországgal.

A négyesszövetség Kavalát „hinterlandjával“ együtt ígerte oda Bulgáriának. A bolgár kormánynak arra a kérdésere, hogy mit értenek „hinterland“ alatt, adós maradtak az írásbeli válasszal. Csupán annak megjegyzésere szorítkozott, hogy az átadandó hinterland nagysága annak a kártalanításnak nagyságától függ, a melyet Görögország Kisáziában fog kapni. Ez a dodonnai válasz összefüggésben áll azokkal a tárgyalásokkal, a melyeket az entente annak idején a megpukkott Venizelosz miniszterelnökkel folytatott.

Venizelosz kész volt Kavalát Saryschaban és Dramavai együtt Bulgáriának átadni, de úgy ő, mint a tárgyaló hatalmak meg voltak arról győződve, hogy Bulgária ezzel nem lesz megelégedve. Amikor legutóbb az entente újól tejjelöltta a bolgár miniszterelnöknek Kavalát, Radoslavow megkérdezte, hogy vajon a levegőn at erje e el a varát. Bulgária ugyanis a negyhat mögött levő Kavalával csak a Struma völgyen keresztül érintkezhet, szóval Bulgáriának csak akkor értékes Kavala, Saryschaban és Drama, ha megkapja hozzá a Struma völgyet Serres városával együtt, ami annyit jelent, hogy a bolgár határ a Mesta folyótól eltolódik a Struma folyóig. Kanne-nak, Saryschabanak és Dramának tulajdonmóan török és zsidó a lakossága s csak részben szlav, Serresnek azonban usztán görög s így róia Venizelos nem mondhatott le. E p e miatt az ügyet nem nagyon sürgették, „az idő majd tanácsot ad“ jelszóval. Ha majd sikortkezik a világ felosztása, amelyet a szövetségesek kitálatasa helyeztek, s Görögország egy szép darabot kap Kisáziából Szamrnavai együtt, akkor majd könnyebben fog menni a dolog — így biztaltak magukat.

Az entente megígerte Bulgáriának Serest és a Struma határt, de a görögök az ellen a leggyökeresebben utaloznak. A négyesszövetség most tenyegesítők, az angolok azt ígrik, hogy 50.000 embert szállítanak partra Szalonikiben és Kavalában, hogy a bolgároknak ígert területet katonaiilag megszállják.

A megszállási terv, amely még ha komoly is, nem vihető oly egyszerűen keresztül, nemcsak Kavalára vonatkozik, hanem a szerb Dél-

macedoniára is, amely a legújabb felosztási tervek szerint szintén a bolgároknak jut. A szerbek másképp állnak e kérdésben, mint a görögök. A bolgárok javára ugyan ők sem mondanának le területeiről, de sorsuk annyira össze van fűzve az entente-val, hogy ha angol és francia katonák bemasírozának Macedoniába a területátadást keresztülvinnék, az ellen nem tiltakoznának.

A bolgároknak azonban az nem nagyon tetszik. A kedvükre volna, ha idegen katonák gyakorolnának nyomást Görögországra az első puskalövés eldördülte után talán maguk is támadnának, de a Macedoniába való angol-francia bemasírozás megkötne kezüket, elvonná elhatározási jogukat.

Negyed millió korona a hadiadó Aradmegyében

(Elkészült a második névsor is. — Százkilenc huszezer koronánál nagyobb jövedelem.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 2.

Néhány nap előtt közöltük annak a százötvenhárom aradi polgárnak a lejtromát, akikre a pénzügyigazgatóság a huszezer koronát meghaladó jövedelem után hadiadó kivétést hozta javaslatba. A hadiadó kivételése azonban lakhely szerint történik, tehát a múltkor közzétett névsor csak az Aradon lakó hadiadózokat foglalta magában, míg azok az adófizetők, akik a megye községeiben laknak, külön kerülnek megadózásra.

Az aradi pénzügyigazgatóság most készít el a második névsor összeállításával, amelyben az Aradvármegye területén javaslatba hozott jövedelemadóra előirányzottakat foglalják össze. Százkilenc olyan polgárt írt össze Aradmegyében a pénzügyminisztérium jóváhagyásával az aradi pénzügyigazgatóság, akiknek a jövedelmé a huszezer koronát meghaladja. A hadiadó kivételésének kulcsa, mint azt az aradi százötvenhárom javaslatba hozott polgár kimutatott jövedelmé és adójavaslatá összevetéséből megállapíthatjuk körülbelül, hogy 7-900 korona közötti hadiadó javaslat 20-27.000 korona kimutatható jövedelemnek felel meg. 80-37.000 korona jövedelem után 100-1400 korona, 40-50.000 korona közötti jövedelmeknél 1700-2100 korona, 50-60.000 korona jövedelem után 2400-2900 korona az adó. Miután a hadiadózásra javaslatba hozott aradmegyei urak jövedelméről a pénzügyigazgatóság nem adott pontos kimutatást, csak hozzávetőleg tudjuk megállapítani, hogy 8100 korona adónak mintegy 70.000, 8700 koronának 75-80.000 korona közötti jövedelem, 4200 korona adó pedig 90.000 korona jövedelemnek felel meg. Százkilenc ezer koronához közelebb lehet a jövedelem 6700 koronát meghaladó adó javaslatba hozása esetén. 8500 koronát 169-170.000 korona jövedelem után vetnek ki; 9700 korona adójavaslat szerepelhet mintegy 180.000 korona jövedelemnél. 12.000 korona hadiadó 220.000 korona jövedelemnek, 13.000 koronát meghaladó hadiadójavaslat negyedmillió koronát megközelítő jövedelemnek, 16750 korona javaslatba hozott adó 200.000 korona jövedelemnek és 19.000 korona (az a megye területén a legnagyobb hadiadó javaslat) 880.000 korona jövedelemnek felelhet meg. Összesen 245.998 korona a javaslatba hozott hadiadó.

A névsor a következő:

Hunyady Károly gróf Soborsin 10000 korona, Potoczky András gróf Honotó 17000 korona, Zelenski Róbert gróf Ötvenes 18750 kor., Károlyi Gyula gr. Mácsa 18250 kor., Solymosy Lajos báró Apatelek 12000 korona, Liechtenstein Alajos herceg Selő 9750 korona, Hátori László dr. Kürtös 8500 korona, Zoltovszky Zsigmond gróf Marospetres 8250 korona, Zoltovszky Szaniszló gróf Marospetres 8250 korona, Thurn Taxis Viktor herceg Elek 6750 korona, özvegy dr. Takácsy Sándorné 6500

korona, Rauchbauer Nándor Ujszentanna 4470 korona, Szelfert Antal Ujszentanna 4470 korona, Telbisz Alajos Medgyesegyháza 4220 korona, báró Hammerstein Arnoldné Elek 3720 korona, Almay Olivér Alosil 3720 korona, Leopold Zsigmond Zsigmondháza 3120 korona, Szapáriliget mint erkölcsi testület Szapáriliget 3120 korona, Wittmann Ferenc és György Elek 2720 korona, özvegy Mandl Mihályné 2720 korona, váradi Török Andor Dud 2559 korona, Mocsáry Pál Borossebes 2520 korona, Friebelisz Miklósné Kürtös 2520 korona, özv. Barkassy Kálmánné Aldófalva 2520 korona, Löwi Márkusz Apatelek 2520 korona, ifju Wittmann Ferenc Elek 2320 korona, Wittmann János Elek 2320 korona, Hammer Miksa Elek 2120 korona, Hódosbodrogi zárda Ópécska 2120 korona, Kövér Márton Szemlak 2120 korona, Purgly László Kürtös 2120 korona, Hermann Keresztély Monyoró 2120 korona, Máhler Adám Elek 1920 korona, Gross Ignác és neje Medgyesegyháza 1920 korona, Moskovits Mór Halmágyesucs 1920 korona, Schillinger Samu Erdőhegy 1920 korona, Bánhídi Sándor Alsósimánd 1720 korona, Elcs Géza dr. Bokszeg 1520 korona, ifju Eliás Adolf Ópécska 1420 korona, Csigérszöllősi urbérések Csigérszöllős 1420 korona, Rauchbauer Ferenc hagyatéka Ujszentanna 1420 korona, Seidner Sándor Marosbors 1420 korona, Seidner Dezső Soborsin 1420 korona, Holländer Sámuel Osermő 1420 korona, Mahler Tamás Elek 1320 korona, Osáran János Saprós 1320 korona, Weiszberger Lipót Honotó 1320 korona, ifju Wittmann Antal Elek 1220 korona, Durst József Medgyesegyháza 1220 korona, Istvánffy Béla Szemlak 1220 korona, Adelman Károly Ujszentanna 1220 korona, Wittmann György Elek 1130 korona, Gerhard hagyatéka Feltot 1130 korona, Fezler H. Károly Magyarád 1130 korona, Mairovitz Adolf dr. Máriaradna 1130 korona, Mairovitz Mór hagyatéka Máriaradna 1130 korona, Singer Márton Elek 1050 korona, Zuckermann Izidor Medgyesegyháza 1050 korona, Russ István Óthalom 1050 korona, Scheer Ede Nagyhalmágy 1050 korona, Arnold Nándor Ujszentanna 1050 korona, Konopi Kálmán dr. Odvas 1050 korona, Kabdebó Lajos Talpas 1050 korona, Boznyák József Holdmészes 1050 korona, Volt urbéres földbirtokok Körösbékény 970 korona, Schiller Mór Peleskefalva 970 korona, Strifler Miksa Elek 970 korona, Schiller Mór Peleskefalva 970 korona, Rakusán Károly Pankota 970 korona, Messer Lipót Kisjenő 970 korona, Braun Fülöp Erdőhegy 970 korona, Cielán Miklós dr. Ópécska 950 korona, Kabdebó István Talpas 890 korona, dr. Wiesel Józsefné született báró Bohus Elena Világos 890 korona, Zshe János Világos 890 korona, özvegy Szacsavay Béláné Kavna 890 korona, Friedmann Gyula Szemlak 890 korona, Szemző

Soma Szemlak 890 korona, Puta Manó Ópécska 890 korona, Volt urbéresek Acsva 890 korona, Karl Márton Szentmárton 890 korona, Weiss Manó Nagyzerind 859 korona, Urbéres kisbirtokosok Elek 810 korona, Strifler György Elek 810 korona, Kozma Györgyné Mikelaka 810 korona, Jeger József Óthalom 810 korona, Bokszei urbéresek Bokszeg 810 korona, Posmonyer Adám Szentmárton 810 korona, Volt urbéresek Halmágyesucs 810 korona, Volt urbéresek Irtásfalva 810 korona, Volt urbéresek Kishalmágy 810 korona, Novák Aurél dr. Ópécska 810 korona, Kövér Viktor Szemlak 810 korona, Mann Vilmos Erdőhegy 810 korona, Volt urbéres földbirtokosok Háromalmás 780 korona, Fackelmann Ferenc Szentmárton 780 korona, Messer Antal Szentmárton 780 korona, Volt urbéres földbirtokosság Szentmárton 780 korona, Urbéresek Talács 780 korona, Frankel Emil Ópécska 780 korona, Spitzer Mór 780 korona, Mairovitz Márton Máriaradna 780 korona, Senk Ferenc Magyarpécska 687 korona, Bogdánffy Béla dr. Doroszlófalva 671 korona, Vásárhelyi József Elek 651 korona, Bleier Armin Honotó 637 korona, Szondy Géza Kispeleg 587 korona, Momák Flóris Ópécska 581 korona, Metál Náthán Körösbékény 516 korona.

LEGUJABB.

Erkezett reggel fél 4 órakor.

Oroszok visszavonulása az egész galíciai fronton.

Budapest. A Pester Lloydnak jelenti Biró a sajtóhadiszállásról: Az orosz határ előterületén megdönthetetlennek tartott orosz tábori állásokat több helyen áttörtük. Az oroszok egész Északkelet-Galiciában visszavonulnak. Bóhm-Ermóli orosz területen áll Brodytól keletre, Bothmer tábornok Tarnopoltól keletre, az oroszok helyzete kétségbeesett. Az oroszok a galíciai határon és Besszarábiában minden falut felgyújtanak.

Stockholm. Az orosz duma lengyelországi autonómiájának előkészítő bizottsága működését beszüntette.

Az oroszok tegnap Dagoe szigetét kifizitették.

Minsk batóságai Moszkvába költöztek. A déiorosz kormányzóságokból a külföldieket kiutasították.

Pétervár. Vagy Krivosein földmivelésügyi minisztert, vagy Radzianko duma elnököt nevezik ki Goremekin utódjaként miniszterelnökké. A kormány rekonstrukciójával egyidejűleg életbeléptetik a miniszteri felelősséget nyugateurópai mintára. A kormány tíz tagból fog állni. Otnek nem lesz tárcája és minisztertanács szavazati joga. Tulajdonképeni államtanács lesz, a mely a felelősséget viseli és öt tagból áll.

Pegoudot sziven lőtte egy német pilóta.

Berlin: Pegoud repülön kívül, akit Croixnál ezer méter magasságban egy német pilóta golyója sziven talált, ugyanott egy másik ismert francia aviatikus, Michau hadnagy halálát lelte.

Magyarország hódolata a királynak.

(A király üzenete a magyar nemzetnek. — A miniszterelnök a magyarság erejéről. — A hódoló küldöttség felvonulása Schönbrunnba. — Bécs ünneplése.)

— Az Aradi Közlöny bécsi tudósítójától. —

Bécs, szeptember 2.

Verőfényes, enyhe szellőző nyárvégi reggel kedvez a hódoló magyar díszküldöttség felvonulásának. Bécs népe ma talán korábban kelt, mint máskor. Az utca, amerre nézünk, tele van sürgő-forgó emberekkel, akiknek valami várakozástétele csillog a szemükben. A Ringstrasse mindkét oldalán már reggel hét órától fogva sorfalat áll a tömeg. Az utcákon káprázatos sokaságban a piros-fehér-zöld.

Alig van a belvárosban ház, amelyen ne volna magyar zászló. A Kärntnerstrasse ódon és előkelő, sikátoroszerű mellékutóin nem látni a szélről lengetett óriási zászlóktól. Ha benéz az ember egy ilyen utcába, végtelen zászlószorozatot lát, bolt, címtábla, kirakat, kocsis, ember belavész a piros-fehér-zöld, fekete-sárga, fehér-piros szövet tömegébe és minderre: zászlókra, kipirult arcú emberekre, házakra, fákra, rásüt a meleg, boldogító és diszitó népfény.

A Schwarzenberg-Platz kiesi ahhoz, hogy befogadja a magyarok kocsijait. A Stadtpark és a Kaiser Wilhelm-Ring környéke, tele vannak sorakozó kocsikkal, a díszmagyarok és huzáratillák színeivel. Egy óráig tart a sorakozás, a kocsimenet elrendezése. Közben a magyar urak leszállnak kocsijaikról és beszélgetésbe lépnek. A Kampf-, Fichte-, Johannagasse magyar kocsivá válik és a magyar urak beszédétől hangos Bécs utcája.

(Gyülekezés a Schwarzenberg-téren.)

Reggel 9 órakor már nemcsak az óriási kör, hanem valamennyi szomszédos utca is tele volt a küldöttség kocsijaival. A magyar urak pompás díszruhái festői látványosságot emeltek a teret és a környéket, a honnan az indoklás várakozva kocsijaik mellett csoportokban beszélgettek.

A küldöttség tagjai felhozták Bécsbe a magyar vidék családi kinészt; némelyik díszmagyar egész vagyont ér. A horvátok közül többen Zrinyi-méltót viseltek. A papi ruhák piros és kék színei és a katonai egyenruhák emelték a látvány színességét. Schönborn-Buchheim Károly gróf óriási alakja huzáratóhadnagyi egyenruhájában tűnt ki a festői színtömegből.

Gyönyörű díszmagyar ruhát látnak Almásy Imre grófnak, a kinek izlász fekete ruhát sokan megnézték. Szapáry György gróf meggyiszint, Csáky Vidor gróf zöld díszmagyarja is a legpompásabbak közé tartozott. De lehetlenség mindenkét észrevenni az alatt a rövid idő alatt, a mi rendelkezésünkre áll. A sok drágakő és arany ragyogása elkápráztatja az embert.

Mielőtt a menet elindult volna, Schönauich tábornok, volt hadügyminiszter, a Schwarzenberg-téren levő „Wehrmann im Eisen“ előtt fogadta Bározy polgármestert és a vele jött urakat, akik Budapest város nevében zveget vertek a hadi emlékekbe. Schönauich szívályos szavakkal üdvözölte a polgármestert, a ki hasonló melegséggel üdvözölte őt.

(A felvonulás.)

Pont tíz órakor indult el a hódoló küldöttség a Schwarzenberg-térről, a gyülekező helyről. Az első kocsit, a melyen Tisza István állt

Sándor Jánossal, elindították és most következik egy kép, a melytől megdobbanhat minden magyar ember szíve.

Végül a Kärntnerstrassén, a Kärntner-ringen, az Opern-ringen, a Burg-ringen, a Babenbergerstrassén, ki egész Schönbrunnig négyes és hatos sorokban állanak százazrek. Künn van az utcán egész Bécs és egész Bécs éljenez, kendőt lobogtat, szüntelenül, fáradhatatlanul. Egy örömrivalgás az utca, melegség sugárzik ki a mérsékelt ütemben haladó kocsik felé az utcáról. Az iskolák és egyesületek fehérben és feketében állanak a járda szélén és kendőt lobogtatnak. Rokkant katonák kitaláltak magukat az utcára és éljeneztek. Az erkélyek tele vannak kendőt lobogtató emberekkel. Éljenez egész Bécs, hol magyarosan, hol bécsi kifejtéssel és így megy ez végig az egész utvonalon.

A menet féltizenegykor érkezik Schönbrunnba és felvonul a Kék lépcsőn a nagy galériára, a hol a küldöttség tagjai sorakoznak és várják a királyt.

(A schönbrunni „Nagy Galériában.”)

A hosszú terem, a frankókkal és aranyalapon díszített nagy galéria időközben teljesen megtelt a küldöttség tagjaival. Mikor azután véget ért a kocsisor, beárták a nagy ajtót és megkezdődött az elbátyozkodás. A hosszú terem hátsó részén egy lépcsőzetes emelvényen állott egy kis vörös asztal, előtte egy szék a király részére. Megjelent Montenuovo herceg fődvarmester, kint a rendelkezéseket a felállítás sorrendéről, majd ő maga megvizsgálta az asztal körül képzett négyzetet. Szemben az asztalkával állott Tisza István gróf, mellette első sorban a zászlós urak és a miniszterek.

(Megjelenik a király.)

A fődvarmester ezután elhozott a tereméből. Pontban fél tizenkötökor megnyittek a szárnyasajtót, a fődvarmester innét belépett és hármat kopogott botjával, jelölve azok, hogy a király megérkezett. Néhány pillanattal el és az ajtóban felülről öfolsége alakja. Ebben a pillanatban az ajtó mellett álló horvátok közül valaki elkállította:

— *Zsivó král!*

Erre a jeladásra tomboló, harsogó éljenezés tört ki, amely öt percig zugott a teremben. A király az éljenezők sorfala között lassu lépésekkel, kissé hajlottan az emelvényhez ment és kezét a szék támlájára téve, szemben Tiszával megállott.

Tisza István gróf hódoló beszéde.

A törvényhatóságok élén Tisza István gróf miniszterelnök a következő hódoló beszédet intézte a királyhoz:

Császári és királyi felség! Legkegyelmesebb Urunk! Szívünk sugalltat követve jelenünk meg felséged színe előtt; Szívünkét, mely esordultig tele van a hűségnek, hódolatnak és hálás szeretetnek érzelmeivel. Óseinktől örököltük ezeket a szent érzelmeiket; a rajongásig fokozta őket mindannak tudata,

amit népei javának szentelt áldásos hosszú életen át felséged tett érteünk és elemi erővel hozzák lelkünk mélyéből kitörésére a mai nagy idők, felemelő benyomásai.

Ime már elmúlt egy éve, hogy vivjuk az élet-halálharcot a reánk zudult gonosz szenvedélyek tulajdajával. Reánk támadtak minden világtól felől mindazok, akik békoszeretünket gyengéségnek véve, megsemmisítésünkre előkezettnek látták az időt.

Nagy volt a veszély, óriási a reánk váró feladat, o ak erőnk teljes megfeszítésével, sulyos áldozatok árán lehetett avval megküzdünk. Erőnket megfeszítettük, habozást, ingadozást, csüggedést nem ismerve vittük életünkben fenyegetett, de élni akaró nemzetekhez méltón újra, meg újra harcba erőnk legjavát.

A veszteségeket elviseitük; szeretetteink emlékeit szent kegyelettel vesszük körül; meg-sirattuk őket, de az egyest, a családot érő csapások sulya alatt össze nem roskadunk: hiszen a haza forog veszélyben, a hazafinak zugolódás nélkül kell mindent feláldozni.

Ezzel az érülettel vittük fel a reánk kényszerített küzdelmet; ez tartotta fenn lelkünket, acélozta meg karunkat annak minden megpróbáltatásai között; ez hatja át ma is a lövészárokból küzdő katonát csak úgy, mint a férjeért, atyjáért, gyermekeiért otthon aggódó asszonyt, gyermeket és szülőt. Mindenki érzi, hogy helyt kell állania és helyt áll mindenki. A megpróbáltatás tűzében mindenki sa-laktól megtisztulva ragyognak elé a magyar és horvát nemzet hazafiúi erényei.

Ezért nem hagyott el az Uristen bennünket és ha ma e szörnyű világháború második esztendőjének küszöbén győzelmes hadaink hazánk határáról mind messzebb üldözve verik az északi kolosszus megszállhatatlan seregét, ha haderőnk aránylag csekély részének sziklaszilárdságán megtörik a bajbakerült barátot hátszédni akaró orgyilkos hitvány merénylő, ha annyi vész és dúló harc után büszke önérettel nézhetünk a múltba és bizó reménnyel a jövőbe: úgy legyen ezért mindennek előtt Istennek a hála és a dicsőség!

De engedje meg Felséged, hogy azután a felé a jövőnk felé forduljon hálás tekintetünk, neknek atyai szíve megértett bennünket, aki az épséget és évezredes szabadságát viszaszanyert magyar államnak méltó helyet biztosított a monarchiában és ezzel évszázados bonyodalmak átkát elhárítva, megvetette egy szebb és boldogabb jövő alapjait. Most láthatjuk, most tudhatjuk igazán: mi lett volna belőlünk, ha a világesemények reánk zuduló forgataga nélkül e belső megifjodás nélkül érte volna a monarchiát. Ez a diadalmasan kiállott erőpróba tartja fel igazán ennek az új korszaknak egész hordarejét. Erősek voltunk, mert egyek lehetünk, mélyreható ellentét nem állított közénk többé válaszfalat és ami ellentétnek látszott a mindennapi élet kiesinyes bajai, küzdelmei, surlódásai között: varázsütésre tűnt el a közös veszély intő szavára.

Ennek hatása alatt lelkileg jutottunk egymáshoz közelebb. A magyar nemzet kebelé-

hon elhallgatott a pártviszály, háttérbe szorultak a felekezeti, osztály- és nemzetiségi különbségek, a magyar munkásosztály a többiekkel nemes vetélkedésben veszi ki részét a háboru veszélyeiből s a haza hősiességében egyenlő hűséggel vállalva küzdenek különböző néplajokhoz tartozó nem magyar ajku polgártársaink.

Az emberi és hazafiúi szolidaritásnak magaslatos megnyilatkozása ez. Kell, hogy örökre eltávolítson sok elválasztó korlátot, kell, hogy mindannyiunk javára és boldogulására a bizalom és szeretet erősebb képesaival fűzzön össze bennünket.

A közös dicsőség fényétől övezett és közös vértől áztatott harcmezőkön egymásra találtunk s testvér horvát nemzettel és nehéz küzdelmek közös dicsősége és közös áldozatai avattak miből egymás bajtársaivá bennünket. A magyar és horvát hűség és vitézség egyforma fényben ragyog. Felelevenednek lelkünkben és megmúlnak tetteinkben viszontagságos múltunknak legszebb emlékei. Együtt védünk hont és hazát a keletről jött veszély nehéz évszázadaiban; együtt védjük őket most, a mindkettőnkkel elsöpréssel fenyegető északi óriással szemben; együtt jelenünk meg Felsőség színe előtt, mert egyek vagyunk nemcsak az alattvalói hűségben, hanem a kölcsönös megbecsülés, bizalom és ragaszkodás szent érzelmeiben is. Brezzük, hogy összetartozunk és jóban és rosszban egyazon sors osztályrészesei vagyunk.

Felsőség Urunk! Hódoló utunk felsőged másik államának fő és székvárosába hozott bennünket. Örömmel jöttünk ide. Ez a háboru megtanított rá, hogy itt is testvérek között vagyunk; testvérek között, akiknek legszentebb kötelessége a kölcsönös védelem és akik csak egymás erejének mentől szabadabb fejlődésében

A király a hódoló küldöttséghez.

Sokáig zugó éljenzés után a király a következőképpen válaszolt:

— Uralkodói kötelességeim igaz sajnálatomra, a háboru kitörése óta megakadályozták abban, hogy a magyar székesfővárosba jöjjenek. Annál nagyobb az örömöm, hogy önök, mint Magyarország és társországai törvényhatóságainak képviselői az ország minden részéből előttem itt megjelentek.

Hódolatuk kifejezése, mint a magyar és horvát nemzet hűsége és ragaszkodásának újabb megnyilatkozása mélyen meghat.

Uralkodásom legnagyobb örömei közé tartozik, hogy kiváló magyar államférfiak közreműködésével sikerült századokon át meg-megújuló félreértések megszüntetésével a korona és a nemzet, valamint a magyar állam és többi királyságaim és országaim közt az áldásos együttműködést állandó alapokon biztosítani.

A mai nagy megpróbáltatásokban jobban, mint valaha, kitünt, hogy a kibékítés és kiegyenlítés e műve népeim lelkét különösen a magyar koronám népeit is teljesen áthatotta.

Midőn ellenségeink hódító szándékkal megtámadták, a magyar és a horvát nemzet egynek érezte magát a koronával; testvéri vetélkedésben többi népeimmel lelkes elszántsággal és ereje teljes megfeszítésével vette fel hívó szavamra a küzdelmet a reánk törő tulerő ellen.

kereshetik boldogulásukat. A monarchia két állama közötti viszonyba is a közös veszély, a közös élet halál-harc nagy erőpróbája mutatta meg, hogy a felszínen van minden széthúzó tünet, a dolgok mélyében ott él az egymásrautaltság tudata és a szükség percében diadalmasan érvényesül.

Mintha csak az az atyai szeretet termékenyítendő meg a népek lelkét és keltene azokban viszhangot, amely felsőged lelkéből árad minden alattvalója felé. A népeit elválasztó félreértések és ellentétek sokszor fájhattak felsőged atyai szívének. Legyen hála az isteni gondviselésnek: most a megpróbáltatás perceiben egy magaslatos érzelemben egyesülve láthatja őket felsőged a trón zsámolya körül.

Avval a fogadalommal, hogy e nagy idők lezajlása után sem felejtjük el azok tanulságait, áldjuk a jó Istent, amiért megengedte, hogy élete művének diadalmas igazolását megérhesse felsőged e nagy idők küzdelmeiben és kérjük őt, hogy tartsa meg felsőgedet a nagy harc győzelmes befejezését követő becsületes béke áldásos korszakában népei javára és győnyörűségére.

A király magyar tábornoki egyenruhát viselt. Kitűnő színben van és mialatt Tisza az üdvözlő beszédét mondotta, állandóan a miniszterelnökre nézett, majd pedig, mikor időközönként Tisza szavait taps és éljenzés szakította meg, a küldöttség tagjait nézegette. Tekintete néha olyan volt, mintha meghatottságtól könny jönne szemébe.

Mikor Tisza befejezte beszédét, a király még egyszer hosszasan ránézett a miniszterelnökre, azután az asztalkán lévő feketekeretes szemüveget orrára illesztette és az előtte való papírlapról felolvasta beszédét.

Elnémult az országban minden politikai viszály. Az ország összes nemzetiségei egybeforrtak a haza lángoló, minden áldozatra kész szeretetében.

Büszke örömmel látom tündökölni ez óriási harcban a magyar és horvát nemzetnek őseitől örökölt hadi erényeit és felujulni hőstetteikben e két testvérnemzet régi hadi dicsőségét.

Mély hálával tölt el, hogy az ott-honmaradottak polgári kötelességeik fokozottabb teljesítésével a háboru okozta csapások bátor elviselésével és odaadó áldozatkész gondoskodással a háboru által szerencsétlenekké váltaként hathatósan mozdítják elő ügyünket.

Biztos a reményem, hogy hősi seregeim hű szövetségeseinkkel együtt ki fogják küzdeni a becsületes, tartós, biztosított békét és hogy a magyar állam a benne egyesült két nemzet a mostani közös küzdelmek és közös áldozatok által újból megszentelt történeti kapcsolatában többi népeimmel erőben és tekintélyben gyarapodva élvezheti majd a béke áldásait.

Bizom a mindenhatóban, hogy Szent István koronája, amelyet az elődök bölcsesége és ereje a századok viharain át még tudott őrizni, a mai megpróbáltatások után új dicsőségtől övezve megnövekedett fényben fog ragyogni a jövő boldogabb nemzetkének.

Megjelenésükért és hódolatukért fogadják szives köszönetemet és vigyék haza a nemzetnek hű és hősiesség magatartásáért szívem mélyéből hálám kifejezését.

A királyi beszédet zugó éljenzés követte.

A király hangja erősen zugott a teremben, kitűnő magyar kiejtéssel és időközönként, mikor a monarchiájában mutatkozó közös érzést és egy akaratot említette, ünnepiesen emelkedett volt.

Örül a király a manifesztáció sikerének.

Bécsből jelenti tudósítónk: A király beszédének befejeztével legelőször Tisza István gróf miniszterelnököt tüntette ki megszólításával, majd Bárczy István polgármesterhez szólott, aki a miniszterelnöktől jobbra állott.

— Szerencsés gondolat volt — mondotta a felsőged Bárczynak — öntől és a budapesti törvényhatóságtól, hogy ide jöttek és nagyon örülök, hogy itt látom. Az egész manifesztáció igen szépen sikerült és telejthetetlen lesz nekem s bizonyára mindazoknak is, akik benne részt vettek. Bárczy dr. polgármester válaszában kijelentette, hogy a király nagy kegye valamennyiüket mélyen meghatotta. Bécs egész lakossága is őszinte rokonszenvének adta tanujelét, amiért a küldöttség valamennyi tagja őszinte köszönettel van.

— Ennek igazán nagyon örülök! — mondotta erre a király.

Tiszát a király megkérdezte, hogy sikerült a felvonulás és hogy nagy nézőközönség volt-e az utcán. Tisza István gróf miniszterelnök a kérdésre beható jelentést tett Bécs lakosságának élénk részvételéről, mire a király ismételtén ezekkel a szavakkal fordult Bárczy polgármesterhez:

— Ennek igazán nagyon örülök!

Csernoch hercegprimástól hogyléte iránt érdeklődött a király s megjegyezte, hogy nagyon örül, hogy a trónörökös pár meglátogatta a biborost.

Ekkor báró Sterlecz Iván, horvát bán lépett a király elé és horvát nyelven üdvözlő beszédet mondott, mire a király néhány német szóval válaszolt. Ezzel véget ért a fogadtatás és a király az éljenzők sorfala között elhagyta a termet. Még távozása után is zugott vagy tíz percig az éljen.

A küldöttség ezután a schönbrunni kastélyból a Rathausba vonult. Az utcán, amelyen a forgalmat ismét beszüntették, ép oly hatalmas és lelkes tömeg tolongott, mint a mikor a fogadásra indultak. A bécsi nép éljenzéssel és kendőlobogtatással ünnepelte a magyar urakat.

Tábori előfizetőink és olvasóink b. figyeimébe.

Miután tábori postautalványon az irásbelli közlemény nincs megengedve, arra kérjük azokat, akik a háboruból pénzt küldenek, hogy egyidejűleg külön levelező-lapon jelezzék, hogy az összeget milyen célból küldötték :- :-

Pétervár ostromra készül.

(A németek Dünaburg előtt. — Orosz védőintézkedések. — A kormány Nisny-Nowgorodba költözik.)

— Távirati tudósítás. —

Berlin—London—Csernovic, szeptember 2.

Menekül a cár, a nagyhercegek és a főnemesség.

Berlin. A „Berliner Lokalanzeiger” jelenti az orosz határról:

Pétervárott teljes csendben megkezdtek a különböző minisztériumok aktáinak az ország belsejébe való elszállítását. Beavatott körökben hirtér, hogy hova-tova ez egész kormány elhagyja a fővárost. Megbízható forrásból érkezik még annak híre is, hogy az orosz udvar tavozik Pétervárról. Nemcsak a cári család, hanem az anyacárné és a Pétervárott tartózkodó nagyhercegi családok is elutaznak a birodalom székvárosából. A főnemesség tekintélyes része már elköltözött vidékre.

Pétervár városi parancsnoka felhívásokkal igyekszik megnyugtatni a lakosságot. Rámutat arra, hogy Pétervárt nem fenyegeti közvetlen támadás, mivel a németek még mindig körülbelül 45 versztnyre vannak Dünaburgtól, továbbá a hadvezetőség gondoskodott arról, hogy Russkij tábornok hadserege olyképen csoportosíttassék, hogy az ellenség jelentégyi tulereje kiegyenültsék. Ténydolog, hogy az utóbbi napokban a Dűna-vonal mögött nagyobb csapatösszevonások voltak megállapíthatók.

Egy hadseregparancs, amely most jutott köztudomásra, jelenti, hogy a Dűna-vonalat minden körűmények között tartani kell. Dűnaburgot erős hídfővé építték ki s a Dűna-vonal további kiépítése serényen folyik. A pétervári Putilow-műveket, az arzenálokat és léghajó-megrepülőműhelyeket is erős védelem alá helyezték.

Az orosz kormány jövődó székhelye általános vélemény szerint Nisny-Nowgorod lesz. A pétervári-kormány növekvő idegessége a munkás zavargások veszedelmes elhatározására vezethető vissza.

Viharos ülés a Dumában.

Kopenhága. Pétervárról jelentik: A dumának ma viharos ülése volt. Az ülésen Skobelew szocialista megtámadta a kormányt. Beszédében kijelentette, hogy a kormány megcsalta az országot. Az állampénzek tolvajait és az árulókat maga köré gyűjtötte. A szónok tovább akarta folytatni beszédét, de az elnök óriási vihar közepette megvonta tőle a szót. Ezután a szónokok kijelentették, hogy Oroszország folytatni fogja a háborút a győzelemig, bármilyen nagyok legyenek is az áldozatok. Bark pénzügyminiszter annak a reményének adott kifejezést, hogy Oroszországnak sikerűlni fog a jövőbeli külföldi fizetéseit biztosítani.

Rodzianko minisztereinők.

Rotterdam. Pétervárról jelentik: Valosintűnek tartják, hogy Rodziankót, a duma elnökét fogják minisztereinők kinevezni. Az új minisztereinők rendkívűn meghatalmazást fog kapni kabinetalkításra.

Vilna és Riga üresek.

Berlin. Pétervárról jelentik kerűlő uton: A német repűlőgépek Rigától egészen Luokig élénk tevékenységet fejtenek ki. Vilna fölött egy egész Taube-flottilla jelent meg. A már kiűritett Vilna városában éjjel-nappal ágyudörgést hallani. A lakosság utolsó része bérkosikon menekűlt el, noha a kossitulajdonosok óriási összegeket követeltek. A városban volt negyven kórházat már eltávolították. Élelmiszer nincs a városban. Rigában háromszázezer ember maradt vissza. Fosztogatás és lopás napirenden van. A gyárak vonakodnak kifizetni munkásaiknak a törvényes segítőpénzeket. A Sassenhoff-féle nagy gyapjuszűvőgyár direktorát a munkásnők emiatt megverték és a rendűrségre hűreolták.

Milyen városokat űritenek ki még az oroszok?

Stockholm. A Russkij Invalid a második védűvonalról ír és aggodalmát fejezi ki az orosz fegyverhűnyon, valamint a közelsűd ellenség tulerején. Az orosz katonai körök hivatalos organuma végűl a következűket mondja: „Minden ajkon ez az aggodalmas kérdés lebeg: Milyen messzire megyűnk vissza? Olyan messzire, amig az erők és a hadűszerek egyensűlya helyre nem áll.”

A Rjces megjegyzi, hogy a Russkij Invalid felelete egy új kérdűst vet föl: Mely városokat fogjuk még kiűriteni? Vajon Oroszország északi fűvárosáig engedűk-e az ellensűget? Ezekre a kérdűsekre azonnal határozott választ kell adni. Részűnkre a Dűnától északra való ellenállás lehetsűges, ahol már beállott az ősz.

Az orosz hadsereg nem tud elszakadni az űdűzűktűl.

Basel. A Basler Nachrichten katonai szakűrtűje a következűket írja a keleti harctűri helyzetűről:

Hogyba az oroszok folyton ellenállnak, ez saját érdekűk ellen van, mert hiszen ők sohasem tudnak elszakadni az ellensűgtűl, hogy visszanyerűjk mozgási szabadsűgűkűt és idűt szerezzenek arra, hogy hadűseregűkűt új operációkra képsűsű tehessűk. Az ellensűgűhöz való tapadás szűtmorzsolja az orosz hadűsereget. Ezt az eljűrűst csakis egy dolog magyarázza meg: lehetetlen volt lebonyolítaniok a hadűsereg visszavonulását. Világosan kitűlszik ez abból, hogy például Brest-Litowszknál teljesen megtűrlűdűt az orosz trűn. Ez viszont csak egy volt lehetsűges, hogy a hadűseregvezetűsűg késűn határozta el magát az ellenállás feladására.

Folytonos kudarc a besszarábial fronton.

Csernovic. Egy orosz tisztt, akit most hozttak el a besszarábial hatűrfrontrűl, elmondotta, hogy itt fűleg az orosz lovasezredek elitje tartűzkodik. Ezen a fronton az orosz katonasűgűban nagy a kedvetlensűg és az ideges izgatottsűg, aminek a folytonos kudarc az oka, amely a csapatokat a besszarábial hatűrharcokban érte. Az osztrák és a magyar állasűkon mindedig minden támadás meghűsűlt. Az orosz katonasűg jól tudja, hogy

ez a frontűsűz a legveszedelmesebb rájuk nűzve. Azonkivűl az is nyugtalanítja a besszarábial fronton levű orosz hadűsereget, hogy nagyobb csapatűmegeket elvontak onnan és a román hatűr közelsűbe toltak, amellyel viharsaroknak tekintenek.

IRODALOM ÉS MűVÉSZET.

* Az aradi zenekonzervatóriumban a beiratások szeptember hű 1-én megkezdűdűtek Műtűrterműller Jűzseffigazgtű, Szabadsűg-tűr. 2987

* Dr. Mezey Zsigmond, budapesti orsz. m. kűr. zenekadémiát végzett hegedűtanár és M. Zay Margit, budapesti nemzeti zenedűt végzett okleveles zongoratanárnű zeneiskolájában (Andrássy-tűr 8., II. em.) az 1915—16. tanűvre a beiratások szeptember 1-én, másodkán és harmadkán törtűnnek

* Nordisk-repriz az Apollűban. (A bánat asszonya — Betty Nansen.) Mozibajárű ember ha csak rátekint erre a grandűozus Nordisk-dramának a címűre, első pillanatra eszűbe ötűlik, hogy csak Betty Nansen játszhatja el „A bánat asszonya”-t. A fűjadalomnak, a vergűdű nűi léleknek élű szobra Betty Nansen, akinek klasszikus alakításai az egyre forrongű Vulkán műlyssűges veszedelműt viszik bele a megjűtsűt drámák eselekműnyűbe. Schmettán grűfű, aki férjűben nem találta fel lelke vágyait, késűi szereleura gyulad Letzner színűsz iránt. A színűszűrt elhagyja otthonát, mert abban reműnykedik, hogy boldogsűga oszillogott fel szomorű életűben. Színűszűnű lesz, hogy a szűnpad se válassza el a férjűtűl. De boldogsűga nagyon rövid életű volt: Ketűner elhagyta s visszűzatűrt régi szeretűjűhűz. A megtűrt asszony visszűtatűrt férjűhűz s most már megbűkűlt helyzetűvel, de az események, a hullámzű érzűsek megtűrik a lelkűt s férje karjai között a bánat szomorű arcú asszonya... Zsűfűlt nűzűtűr gyűnyűrkűdűt ma az Apollűban Betty Nansen fensűges alakításának szépegeiűben. Pénteken mutatja be az Apollű ezt a Nordisk-reprizűt érdekes mellűkképekkel egyűtt.

* Zeneintűzetűl beiratások folyamatban vannak és egész nap eszkűzűtűtenek a Szalay-Békefi-fűle zeneiskolában (Akadémiái Elűkűszűtű Tanfűlyam) Szabadsűg-tűr 7. szűm, II. omelet.

* Zala morte. (Az Uránia reprize.) Az elmult évad legnagyobb sikerűt kűtsűgűkivűl ez a híres Franzeska Bertini film aratta. A szűnház már aktor is bemutatta, de a rossz vsűtűl összekűttetés miatt csakis egy napig tarthatta műsoron. Azűta a közűnsűg minden rétegebűl kűrtűk a film ujra való bemutatását, de a szűnház csak ma tudott hozzájutni a még mindig nagyon kapűs filműhűz. Aki látta a filmet, az bizonyűra sietni fog még egyszer azt végűg élvezni, aki nem ismeri, annak legyen elég elmondanunk, mindas ami egy képet nagyszűrűvű, fensűgűssű varázsol: a tűma remek ereje, a képek fotográfiai tűkűletessűge, olyan művűszűnű szereplűse, mint Franzeska Bertini mind meg van a filmben. Tűkűletesebbet nem alkotott még a moziotechnika, jobban még nem játszűt színűszűnű, fensűgesen szebb nűi alak még nem jelent meg vsűzűnű, mint a képen. — „A rezervisű alma” Zűhrer zenűje nyomán készűtűt magyar háborűs operett teljes katonazenekari kísűrettel legkűzelebb az Uránianban. 5

* Hegedű, zongora, ének és mímika tanítás a legűjabb francia műdszer szerint. Beiratkozás szeptember 1-tűl Karanek Ferencűl, Batthyányi-u. 21. 3117

* A hűdűlű felvonulás az Uránianban. A szűnház megszerzűte a tegnapi felvonulásrűl készűtűt filmet és azt legkűzelebb bemutatja.

tes napon oly jól érezzük magunkat Bécsben, őszinte szívvel kiáltjuk:

- Eljen Bécs városa!
- Eljenek polgárai!
- Eljen polgármestere!

Zágráb polgármesterének beszéde.

Holnap zágrábi polgármester szólalt fel ezután és a következőket mondotta:

— Excellenciád barátságos figyelméért és a kedves, szép fogadtatásért a horvátok nevében leiszívesebben köszönetet fejezem ki. Nagy öröm tölti el szívünket, hogy szeretett királyunk és uralkodónk minden gondja és a háboru viharai ellenére jó egészségben állhatta meg nyolcvanötödik születésnapjának ünnepét.

Miként a horvát harcos bátor szívvél áldozza véréért és életéért felelő uralkodójáért és hazájáért, ugyanolyan hűséggel dolgoznak az otthonmaradt honvátok is, bátran és háziasszorgalommal, hogy ily módon megkönnyítsék a vitéz harcosságot szilárd hitét a végső győzelemben. Erős hittel jöttünk mi, horvátok a trón számolgyhoz, hogy alattvalói szerencsekívánatainkat és hűségi érzelmeinket tolmácsoljuk. Nagyon köszönjük Bécs birodalmi fő- és székváros, a pártatlan császárváros egész képviselőtestületének, valamint az aranyszívű,

kedves bécsi népnek azt a szeretetteljes fogadtatást, a melyben a horvátokat is részeltette.

Bécs vendéglátása.

A küldöttség tagjai körülbelül egy órát töltöttek a városházai büfében. Ezen az uzsonnán szerepeit először a hivatalos hadiserleg, amely mindenkinek tetszését a legnagyobb mértékben megnyerte. A serleget remek művészi kivitelű díszmű díszíti a szövetséges uralkodók arcképeivel a felirattal:

Officieller Kriegsbecher 1914—1915.

A bécsi polgármester közölte a vendégekkel, hogy a bécsi gyár legközelebb magyar felirattal is fog hasonló serleget készíteni.

Az estillapok ma a szokottnál jóval nagyobb terjedelemben és formatumban jelentek meg a sok házában keresztül lelkes hangulatu tudósításokban számolnak be a mai történelmi eseményekről, amelyeknek jelentőségét csak a jövő fogja kellőleg méltatni.

Utazás Bécsből.

A magyar kormány tagjainak nagy része ma este különvonaton tért vissza Budapestra. Tisza István gróf miniszterelnök 7 óra 20 perccor utazott Királyhidán át Budapestre.

Arz tábornok hadiszállásán.

(Nyilatkozik Breszt-Litovszk beveteléről. — A VI. hadtest állomáshelyén.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Budapest, szeptember 2.

A sajtóhadiszállásból jelentik: Augusztus 26-án, annak a fényes győzelemnek öröme, amelyet a szövetséges hadsereg és elsősorban a VI. hadtest kiküldött, a hadtestparancsnokság hadiszállásán szép és emelkedett hangulatu ünnepséget tartottak. Ugyanekkor ünnepezték a tábornok előléptetését is, akit a király a Breszt-Litovszk bevetelével elért pompás teljesítményért gyalogsági tábornokká nevezett ki.

Ökegyelmessége nemcsak mint hadvezető egyike a legjelentősebbeknek és a legücsősebbeknek, hanem mint ember is a legkitűnőbb. Még a harctéren is igazi grandseigneur, az érintkezésben — nincs erre más szó — charmeur. Míg a hadtestparancsnokságnál voltunk, többször felkeresett bennünket, hogy személyesen győződjék meg arról, hogy mindennel rendesen elátnak-e bennünket.

A Breszt-Litovszkért letolyt harcokról és a vár beveteléről a tábornok a következőket mondta el:

— Rendkívüli örömmre szolgál, hogy az uraknak alkalmat nyújthattam arra, hogy saját szemekkel lássák a VI. hadtest győzelmét, amely a Duna-jectől kezdett diadális előnyomulásunkat megkoronázta. Egyáltalában nem volt ez könnyű feladat, mert az ellenség nem közönségesen vad és nyakas ellentállást fejtett ki a város előtt, hogy az itt összetörődött hadseregek visszavonulási útját szabadon tartsa. Repülőnk néhány nap előtt egy negyven kilométernyi hosszú hadoszlopot tigeittek meg, amely éppen kifelé vonult Breszt-Litovszkót keleti irányba. Az oroszoknak tehát mindenáron időt kellett nyerniük.

— Szándékunk nem az volt, hogy nagyszámu foglyot, vagy hadianyagot szerezzünk, nekünk a pozíciót kellett megszereznünk, de lehetőleg kevés veszteséggel, mert én, ahot csak lehet, kímélni akarom az erőimet. Az operációkat ilyen értelemben vittük is végbe

és a célt, aránylag minimális veszteségekkel küzdöttük ki. Nagy, de rövid tüzerségi előkészítéssel kezdtük, sőt még erős tüzerségi megerősítéseket is vártunk, hogy az ellentállást, — ha tulerős volna — erőteljes nyomással megtörjük. De erre már nem került a sor. Nem engedték magunkat megtévesztetni a jelentékeny orosz erőktől, tudtuk jól, hogy ezek csak rendkívüli megerősített utóvédok és így nem is töltöttünk valami sok időt az előkészítéssel, nem vártuk meg az utánunk küldött erősítéseket, hanem egyszerre nekimentünk — és az eredményt ime láthatják!

A tábornok még sajnálkozását fejezte ki azon, hogy el kell hagynunk a hadtestet, azonban az az idő, amíg a háboru tart, még hosszú, — mondta és meg van győződve arról, hogy még találkozni fogunk. Mindenesetre már most felajánlja vendégszeretetét és mindenkor örülni fog, ha fogadhat bennünket.

Megköszöntük a felelhetetlenül szeretetreméltó fogadtatást, legjobb szerencsekívánásainkat fejeztük ki előléptetéséhez, a mostani ragyogó győzelemhez és azokhoz a bizonytal eljövendő további eredményekhez, amelyeket a vitéz VI. hadtest még bizonytal ki fog, küzdeni.

Az ünnepség még késő éjszakáig tartott a tiszteltkező sátraiból, a tüzes cigánymuzsika belehangzott az éjszakába, régi szép magyar nótáknál mulattak — és megérdemelten mulattak — a huszárok, a győzedelmes tisztek. A látóhatár peremén ragyogó, vörös lángtenger hullámzott, messziről idehallatszott az ágyuk tompa dobbanása, a menekülő ellenséget üldözték az égő Breszt-Litovszkon túl.

A hadvezér újabb kitüntetéséről ad hírt a bécsi hivatalos lap. Mint ugyanis Bécsből jelentik a Wiener Zeitung jelentése szerint öfelisége augusztus 29-én kelt legmagasabb elhatározással strassenburgi Arz Arthur gyalogsági tábornoknak hadtestének győzelmes vezetése elismeréseképen a hadioktímenes I. osztályu Lipót-rendet adományozta.

Zsirt kell vásárolnia a városnak.

(Négy korona nyolcvan fillér a sertés-hus, öt korona husz fillér a sertés-zsír kilója.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 2.

Az ármegállapító bizottság, ma délben Lőcs Rezső helyettes polgármester elnöklésével tartott ülésében olyan határozatot hozott, amely a fogyasztóközönséget noha nem elégti ki, de meg sem lepi már, mert hozzá szokott, hogy minden élélmicikke az elképzeltetlen magasságokon túl is emelkedjék, de nem elégtette ki a hentes ipartársulat képviselőit sem, akik a megállapított husárral nincsenek megelégedve, mert alacsonyakk tartják azokat, az állólat árához viszonyítva.

Valószínű, hogy a hentes ipartársulat megfelebbezi az ármegállapító bizottság határozatát, mert azt sérelmesnek tartja. Az ülésen Sztójakovich Milán kitejezést is adott eme felbuzsának, mert véleménye szerint a 4 korona 80 filléres és 4 korona 60 filléres sertés-hus ár mellett a hentes ipar meg fog szünni.

— Egyetlen foglalkozási ág a mienk — mondotta Sztójakovich — amely a háboru alatt csak vezetességgel dolgozott. Nincs egy hentes, aki a mult évi jövedelméből egy fillért félretehetett volna. Ha ez így megy tovább, akkor rövid időn belül nem lesz hentes üzlet Aradon.

A bizottság azonban hajthatatlan maradt és a hosszura nyult vitának az elnök szalvetett véget, hogy a tegnap eszközölt próbavászás eredményeként kimondotta határozatilag: a sertés karaj kilója 4 korona 80 fillér, a comb kilója 4 korona 60 fillér.

A zsirt árát a bizottság szintén emelte. Ma öt koronáért meg kapni zsirt Aradon, de holnap már nem. Érdekes, hogy maguk az iparosok is beismerik, hogy a most levágásra kerülő sertések zsirtja nem jöhet számításba, mert zsirt sertés most nincs is. Tehát csak rak-táron lévő zsirtól lehet szó, amelynek az ára utólagosan nem emelkedhetik. A bizottság husz filléres emelést koncedált, de a henteseket ez nem elégti ki és legalább öt korona hatvan fillérben kérték a zsirt árának megsabását. A bizottság nem halott meg semmi érvelés előtt és a zsirt maximális árát 5 korona 20 fillérben állapította meg.

Mint hogy el kellett fogadni a hentesek ama kijelentését, hogy Aradon nincs elég zsirt, a bizottság foglalkozott a zsirt szükséglet kérdésével is. Nem tehet egyebet, hogy most gondoskodják zsirtól és pedig annál a forrásnál, amelyet ezeltől hat héttel ajánlatával elutasított. Tette pedig azért, mert nem akart az aradi iparnak versenyt támasztani. A bizottság árt a közéletmezési bizottsághoz és tudomására adja, hogy a mai értekezlet megállapította a zsirtvásárlás szükségességét és megkeresi a bizottságot, hogy gondoskodják zsirtól. Természetes, hogy most már drágább lesz, mint volt ezeltől hat héttel. A zsirt a város élélmézési üzlete fogja árusítani.

A törvényhatóság legközelebbi közgyűlésén ismét szóba kerülnek a közéletmezési kérdések. Ki kell terjeszkednie a legutóbb napirenden lévő összes bajokra. Most már minden kétségen felül tebizonyítható dolog, hogy a közönség oly mértékben kénytelen a husevésről lemondani, hogy az a jövő szempontjából is aggodalmas. Ezt a kormányt is be kell látnia és hiába küldi a földmivelésügyi miniszter az embereket a legelőre és hiába akarja zoldásra szoritani, a huskérdeést mégis csak úgy lehet megoldani, ha az állattenyésztőket is nagyobb szerénységre fogja kényszeríteni. Az ember megdöbben, mikor azt hallja, hogy egy aradi hentesnek azt mondja egy battonyai földmives, aki talán kétszázig sem tud számolni, hogy az ur az én udvaromból kétszáz koronán alul ki nem viszi a malac darabját. A malac pedig nyom elősúlyban 70—80 kilót. A törvényhatóságnak fel kell írnia a kormányhoz és kórnie kell az állólat árának maximalását. Országos akcióra kell felhívni

— Figyelem a beiratás előtt. Iskolai beiratás alkalmából felhívjuk a t. vevőközönség figyelmét, mielőtt az iskolásgyermek szükségletét beszerzi, győződjék meg a Színházi versenybazar mesés olcsóságairól. 3918

— Iskolakönyvek, iskolaszerek, iskolatáskák Krausz Paulinnál. 247

— Iskolatáskák legnagyobb választékban a Fischer Nagyáruházában a Szabadság-téren, gyermekkoszlik és gyermekszőkek gyári raktára. Legelőször bevásárlási forrás Fischer Áruház. Fénykép kedvezmény. 227

— Használt iskolakönyvek óriási készlete Ingusz I. és Fia könyvkereskedőnél, Weitzer János-utca. 3165

— Régi levélbélyegeket és levelezéseket, különösen magyarokat 1871—74-es évekből és osztrákokat 1850—58-ból; továbbá teljes bélyeggyűjteményeket, festményeket és egész könyvtárakat jó áron vesz Kerpel Izsó könyvkereskedése. 193

— Iskolakönyvek kaphatók Weisz Leó könyvkereskedésben. 3173

— Az ismét megnyitott tábori postához való 35 dekás dobozok Kerpelnél. Visszonteladónak nagy árengedmény. 193

— A papír, mint fűtő és szénanyag. A fa áruk óriási megrágulása mindenkinek nagy gondot okoz, vajon hogyan lehet télire a tüzelő anyag szükségletét gazdaságilag előnyösen fedezni, vagy legalább a magas árakat némileg olcsóbbá tenni. Nagy segítségre van e kérdés megoldásában az a körülmény, hogy a selejtes, hulladék-újítás és egyéb papírost jól lehet használni tüzelő anyagnak. Egy napig a papírost vízben áztatjuk, aztán gombócformára összenyomjuk és megszárazítjuk. A szárítás után ez a papíranyag éppen olyan jó fűtőanyag, mint a szén. A papírgombócok nem égnék lánggal, hanem, mint a szén izzanak. A drága tüzelő anyag mellett sokat megtakarítunk, ha a fűtésnél erre a célra megtehetjük, olcsó hulladék-papírt használunk. Ilyen hulladékpapír kb. 50 kilós bálákban osztagolva kapható bálanként 2 koronáért az Aradi Közlöny kiadóhivatalában, hol 151. sz. telefonon is megrendelhető.

— Az „Aradi Közlöny” egyes példányai Budapesten kaphatók Breuer Nővérek dohányüzletében VI., Teréz-körút 54.

— Apróhirdetések az „Aradi Közlöny” részére felvétetnek a Messenger-boy irodában Deák Ferenc-utca 8. Ugyanitt kapható az Aradi Közlöny.

TANÜGY.

(—) Az Engel-féle Kereskedelmi három hónapos tanfolyamban a beiratások augusztus 28-án kezdődtek és szeptember 6-ig tartanak az intézet helyiségében, Lázár Vilmos-utca 2., délelőtt 10—12-ig és délután 3—4-ig. 3849

Felolvas szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTÉR.*

Iskolakönyvek,

írószerek,
rajzeszközök,
táskák

legelőnyösebben
kaphatók

2841

Décsi Géza

könyv- és papír-
üzletében
Arad, Ferray-u.

* Az ezen rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.

KERPEL

IZSÓ

Könyv-, zenemű- és papír-
nagykereskedése, műkeres-
kedése, kölcsönkönyvtára és
zeneműkölcsonzó intézete

ARADON.

Minden újdonság raktáron.

Antikvár könyvek és hangjegyek.

Egy millió ritka bélyeg raktáron.

Tábori dobozok nagy készlete.
Visszonteladónak nagy ár-
engedmény.

Irodai szerek és kellékek első-
rendű minőségben. Különle-
gességek.

Kitűnő szénpapíros írógép-
szalagok és kellékek. Hasz-
nált és új írógépek rak-
táron.

Papír- és írószer árukból
visszonteladónak nagy ár-
engedmény.

Veszek a legmagasabb áron
egyes könyveket, egész
könyvtárakat és levélbélyeg
gyűjteményeket. Ugyanint
újabb és régi festményeket is.

Vidéki megrendelések a legpon-
tosabban intéztetnek el.

2831

Kiváló tisztelettel:

Kerpel Izsó.

Leánynevelő - intézet

(Internátus)

Uri leányok részére.

Gondos nevelés.
Magántanulók
előkészítő tan-
folyama. Zene és
idegen nyelvek
oktatása.

2027

Arad,

József főherceg-ut 19.

Telefon 933.

A gondos, jó munkájáról el-
ismert

harisnyakötőde

Andrássy-tér 20. szám

(Fischer Eliz-palotában.)

ajánlja magát a helybeli, mint
vidéki b. közönség figyelmébe.

Permetező javítások
elfogadtatnak.

PATENT.

Egészségi
kutszivattyuk.

E kutszivattyuk a kut-aknában képződő mérges gázokat és egészségtelen levegőt elvezetik, a fagy-csapon alkalmazott ruhany mindig friss, úde levegővel hozza a vizet érintkezésbe, miáltal a víz is mindig friss üdítő és egészséges marad. Mivel pedig az akna fedett, a levegőben uszkáló baktériumok az aknától elszáratnak és így fertőzés alig történhet. — Az egészségi szivattyuk télen nem fagynak be, nyáron pedig állott víz nem marad benne.

E szivattyuknál minden fa alkatrészt mellőztetik, mert ezeknek visznyálka képződik ami a kolera, tífusz és más egyéb betegségek bacillusainak valóságos tenyésztelvényévé változhat. 1121

Régi rendszerű kutszivattyuk átalakítását elvállalok.

Patent tűzfacskendők.

Patent borszivattyuk.

Patent káihacsövek.

Hönig Ottó

M. kir. szabadalmazott
szivattyu készítőnéi

Arad, Rákóczi-utca 27.

Ziffer és Hollós
írógépvállalatát
Weitzer János-u 11.
szám alá (főpostával
szemben)
helyezte át.

**Költözők
figyelmébe!**

villany bevezetéseket,
csillár átszereléseket
jutányosan végez

Kalmár József
villanszerelési vállalata
Arad, Salac-utca 2. sz.
242. Telefonszám 242.

A Hadi Termény Részvénytársaság

megbízása alapján vásárolunk:

**buzát, rozsot,
zabot, árpat,
babot**

Kaufmann Lajos

Arad, Boros Beni-tér 21.
Telefon szám 844.

Kornis Testvérek

Arad, Vörösmarty-utca 1.
Telefon szám 501.

Kornis Zsigmond és Márton

Arad, Boros Beni-tér 21.
Telefon szám 918.

Szücs András

cserépkályha készítő

Aulich Lajos-utca 1. szám.

Vállalja cserépkályhák és takaréktűzhelyek gondos szerelését a legjutányosabb áron. Lavélbali meghívásra vidékre is elmegy. A n. é. közönség szíves pártfogását kéri tisztelettel

8263 Szücs András.

564—1915. kh.

Hirdetmény.

A m. kir. miniszterium 2987—1915. H. E. számú rendelete alapján közhírré teszem, hogy mindazon külföldi állampolgárok, a kik a magyar szent korona országának határán oly ország területére, vagy olyan ország területéről készülnek átlépni, amely nem áll ő császári és apostoli királyi Fellegének uralkodása alatt, kötelesek határátlépésük alkalmával utlevelüket a határszéli rendőrhatságnak felmutatni.

Mindazon külföldi állampolgárok, kik Aradon bármely rövid ideig megszállni kívánnak, kötelesek utlevelüket nyomban megérkezésük után a rendőrfőkapitányi hivatalban láttatás céljából személyesen bemutatni. Jelentkezni lehet reggel 8 órától este 8 óráig.

Ha a külföldi családjával jön Aradra, elegendő a családfő jelentkezése. Német állampolgároknak jelentkezniük nem kell.

Felhívom a város lakosságát, hogy amennyiben külföldit magához fogad, figyelmesítse, hogy utlevelével a rendőrfőkapitányi hivatalban azonnal jelentkezzenek.

A ki ezen rendelkezéseknek eleget nem tesz, a fennálló törvények szerint szigorúan büntetve lesz.

Arad, 1915. augusztus 28.

Greén, főkapitány.

564—1915. Eln. sz.

Hirdetmény.

A m. kir. Ministerium 2987—1915. M. E. számú rendelete alapján felhívom a szálloda és fogadó-tulajdonosokat és bérlőket, hogy minden a szállodájukban vagy fogadójukban megszálló külföldi

egyéneket a megérkezésük után nyomban figyelmesítse, hogy utlevelükkel haladéktalanul a rendőrfőkapitányi hivatalban, vagy a hivatalos órákon kívül az ügyeletes rendőrtisztviselőnél személyesen, különbeni büntetés terhe alatt jelentkezni kötelesek.

Több tagból álló külföldi családból csak a családfőnek kell jelentkezni. Német állampolgároknak jelentkezniük nem kell.

Arad, 1915. augusztus 28.

Greén, főkapitány.

Andrássy-tér 8. számú

házban egy kisebb

üzlethelyiség

— különösen dohányüzemnek alkalmas — azonnalra

kiadó.

Bővebbet az „Aradi Közlöny” kiadó-hivatalában József főherceg-ut 22.

Uránia Színház.

Pénteken és szombaton

közkívánatra

FRANCESKA BERTINIVEL,
a világ legszebb színésznőjével

Za La Morte.

Az előadások fél 6 órakor kezdődnek.

Uránia Színház.

3211

Ha szeplőjeitől

meg akar szabadulni,

Ha tiszta, fehér arcbőrt

óhajt, használjon okvetlen Hajós-féle

Ibolya „Doré” krémét.

Ára egy tégelynek 1 korona.

Ibolya Doré szappan 70 fill. Ibolya Doré puder 1 K 20 fill.

Vigyázat a „Doré” szóra.

Legjobb fekete v. barna

Hajfestő

a „Melogen”. Ára 2 korona.

Szőrvesztő-Depilator.

E kiftűző, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrejt aró, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ára utasítással 1 korona.

A fenti szerek kaphatók a készítőnél

Hajós Arpád

gyógyszer-tárban

ARAD, Andrássy-tér 22. sz.

Alapított 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

